

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол № 11 от 25.04.2024 г.):

Приета от КС (протокол № 8 от 11.04.2024 г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Д. Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

**ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ЦЕНТРАЛНО БАНКЕРСТВО И ПАРИЧЕН
МЕНИДЖМЪНТ“**

ЗА СПЕЦ: „Банкиране и застраховане“;

ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3; СЕМЕСТЪР: 5

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)	СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ, т.ч.:		
ЛЕКЦИИ	45	3
УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	195	-

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Стефан Вачков)

2.
(гл. ас. д-р Атанас Камеларов)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (доц. д-р Стоян Киров)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Централно банкерство и паричен мениджмънт” формира знания относно: същността и идентификацията на съвременните пари, характеристиките на паричната система в съвременната икономика, концептуалните основи на централното банкерство и институционалните характеристики на съвременните централните банки като гарантни на финансовата стабилност и носители на паричния мениджмънт. Обучението по дисциплината поставя основен акцент върху монетарния мениджмънт – теоретичен фундамент, цели, стратегия, ползван инструментариум и постигнати резултати. Отделя се специално внимание на функционирането и институционалната организация на БНБ като част от Европейската система на централните банки и на ключовите характеристики и резултати на единната парична политика на Евросистемата. Освен че формира теоретични познания, дисциплината „Централно банкерство и паричен мениджмънт” развива аналитични умения у студентите по отношение оценяването на предприеманите мерки и действия на централните банки в сферата на паричния мениджмънт и тяхното влияние върху водещите икономически променливи, финансовите пазари и дейността на предприятията от финансовия сектор. Придобитите знания и умения дават базисна ориентация за функционирането на финансовата система и могат да бъдат надградени в други специални дисциплини, разглеждащи дейността на основните финансови институции - банките, застрахователните компании и частните пенсионни фондове. При обучението по дисциплината по-важните компетентности, които студентите придобиват, са: предприемачески, цифрови и граждански.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	КОНЦЕПТУАЛНИ ОСНОВИ НА СЪВРЕМЕННИТЕ ПАРИ И ПАРИЧНА СИСТЕМА	4	3	
1.1.	За социалния характер на парите			
1.2.	Дефиниране на парите и идентификация на съвременните пари			
1.3.	Измерване на количеството на парите			
1.4.	Парична система – същност, елементи и изисквания			
1.5.	Парични стандарти – ключови характеристики и развитие			
1.6.	Паричен режим на дискреционна централна банка – особености и алтернативи			
2.	РАЗВИТИЕ НА ПАРИЧНАТА ТЕОРИЯ И ПОЯВА НА ИДЕЯТА ЗА ЦЕНТРАЛНА БАНКА	4	3	
2.1.	Развитие на теорията за произхода на парите			
2.2.	Еволюция на формите на парите и принципите на тяхната емисия			
2.3.	Теории за същността на парите – субстанционализъм, номинализъм и функционална теория за парите			
2.4.	Дебатите в паричната теория и формиране на концепцията за централизиране на банкнотната емисия			
2.5.	Съвременни монетарни финансови институции и характер на създаваните от тях пари			

2.6.	Парите в ерата на дигиталните финанси			
3.	ОСНОВИ НА ЦЕНТРАЛНОТО БАНКЕРСТВО	4	2	
3.1.	Произход на централните банки – ключови концепции			
3.2.	Функции на централните банки – характеристика и възможности за класификация			
3.3.	За статута на централните банки			
3.4.	Организационно-структурно изграждане на централните банки			
3.5.	Българската народна банка – създаване, историческо развитие, статут и организация			
3.6.	ЕЦБ и ЕСЦБ – правен статут, организация и управление			
4.	НЕЗАВИСИМОСТ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ	4	2	
4.1.	Дефиниране и видове независимост			
4.2.	Фактори за независимостта на централните банки			
4.3.	Индикатори за оценяване независимостта на централните банки			
4.4.	Независимост на централната банка и резултати на паричния мениджмънт			
4.5.	Дискусията „за“ и „против“ независимостта на централните банки и легитимиране независимостта на централните банки			
4.6.	Анализ на независимостта на БНБ и на ЕЦБ			
5.	ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ И ФИНАНСОВАТА СТАБИЛНОСТ	4	2	
5.1.	Роля на централните банки в мрежата за финансова сигурност			
5.2.	Кредитор от последна инстанция – същност, принципи, взаимодействие с паричната политика			
5.3.	Макропруденциален надзор – необходимост и инструментариум			
5.4.	Централната банка и стабилността на платежната система			
5.5.	За границата между паричния мениджмънт и надзорната функция на централните банки			
5.6.	Компетенции на централните банки в рамките на Единния надзорен механизъм			
6.	ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВНИ НА ПАРИЧНИЯ МЕНИДЖМЪНТ	5	3	
6.1.	Пари и икономическа активност – теоретично наследство и насоки на монетарната политика			
6.2.	Развитие на моделите за търсене на пари и тяхното значение за паричния мениджмънт			
6.3.	Създаване на пари от монетарните финансови институции			
6.4.	Аналитичен инструментариум за изследване създаването на резервните пари			
6.5.	Депозитно-кредитна и парична мултипликация			
6.6.	Паричен трансмисионен механизъм			
7.	ПАРИЧЕН МЕНИДЖМЪНТ И ЦЕНОВА СТАБИЛНОСТ	4	3	

7.1.	Покупателна сила на парите и представа за ценова стабилност			
7.2.	Инфлация – същност, фактори, видове			
7.3.	Социално-икономически последици от инфлацията			
7.4.	Антиинфлационна политика – необходимост и насоки			
7.5.	Дефлацията като провал на паричния мениджмънт			
7.6.	Исторически опит на централните банки в поддържането на ценовата стабилност			
8.	ПАРИЧЕН МЕНИДЖМЪНТ И ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ	4	3	
8.1.	Видове лихвени проценти и водещи референтни лихвени индекси			
8.2.	Лихвени проценти на паричната политика и влиянието им върху пазарните лихвени проценти			
8.3.	Равновесие на пазара на пари и ориентири за реакция на централните банки			
8.4.	Фактори за равнището на лихвените проценти и срочна структура на лихвените проценти			
8.5.	Номинални и реални лихви. Феноменът „отрицателни лихви“			
9.	ФОРМУЛИРАНЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	4	3	
9.1.	Същност и значение на паричната политика			
9.2.	Паричен мениджмънт на основата на правила или дискреция			
9.3.	Ключови инстанции за формулиране на паричната политика			
9.4.	За целите на паричната политика – алтернативи и избор			
9.5.	Стратегия на паричната политика			
9.6.	Граници между паричната, фискалната и валутната политика			
10.	ИНСТРУМЕНТАРИУМ НА ПАРИЧНИЯ МЕНИДЖМЪНТ	4	3	
10.1.	Избор на инструментални променливи и значение на лихвените проценти			
10.2.	Операции на открития пазар – отличителни характеристики, класификация и механизъм на действие			
10.3.	Политика по рефинансиране (дисконтна политика) – същност, особености и механизъм на действие			
10.4.	Минимални задължителни резерви – същност, значение и механизъм на действие			
10.5.	Прилагане на административни механизми в паричния мениджмънт			
11.	ПАРИЧНА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА	4	3	
11.1.	Мандат и особености при формулиране на паричната политика в еврозоната			
11.2.	Стратегия на паричната политика на Евросистемата			
11.3.	Инструменти на паричната политика на Евросистемата – дизайн и приложение			
11.4.	Развитие на паричния мениджмънт на Евросистемата – от стандартна рамка към извънредни мерки			
11.5.	Рамка за спешна ликвидна подкрепа в Евросистемата			

11.6.	БНБ и паричната политика на ЕЦБ			
	Общо:	45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Казус с практическа насоченост	1	60
1.2.	Семестриален тест	1	45
1.3.	Контролни въпроси	1	15
	Общо за семестриалното оценяване:	3	120
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	75
	Общо за сесийното оценяване:	1	75
	Общо за всички форми на контрол:	4	195

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Камеларов, А. Теория на парите (курс лекции). Варна, Е-Литера Софт, 2017.
2. Fandl, M. Monetary and Financial Policy in the Euro Area. Cham, Springer International Publishing AG, 2018.
3. Walsh, C. Monetary Theory and Policy (fourth edition). Cambridge, The MIT Press, 2017.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Камеларов, А. Свободата на централната банка – между илюзии и власт. В: Финансови измерения на икономическата свобода (сборник студии), ред. Ст. Вачков, Варна, Стено, 2009.
2. Камеларов, А. Дългият път на България към еврозоната. Известия на Съюза на учените – Варна, Икономически науки. Съюз на учените - Варна, 7, 2018, 2, 78 - 89.
3. Камеларов, А. Институционална рамка на паричната политика - предизвикателства пред България. Инвестиции в бъдещето - 2023: Сборник доклади, Варна: НТС - Варна, 2023, 86-93.
4. Младенов, М. Пари, банки, кредит. Изд. „Тракия М“, С., 2015.
5. Неновски, Н. Паричният ред. Критика на теорията на парите. Сиела, С., 2007.
6. ECB. An overview of the ECB's monetary policy strategy. European Central Bank, 2021, <https://www.ecb.europa.eu>.

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

7. Guideline (EU) 2015/510 of the ECB of 19 December 2014 on the implementation of the Eurosystem monetary policy framework. OJ L 91, 2.4.2015, <https://www.ecb.europa.eu>.
8. Mishkin, Fr. The economics of money, banking, and financial markets (Eleventh edition). Boston et.al., Pearson, 2016.
9. Padoa-Schioppa, T. Styles of Monetary Management. In: Towards More Effective Monetary Policy, London, Palgrave Macmillan, 1997.
10. Scheller, H. The European Central Bank - History, role and functions, 2nd ed. ECB, 2006.

Април 2024 г.